

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7MCdo/3/2013
Identifikačné číslo spisu:	1206212429
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1206212429.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej Slovenskej republiky, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, IČO: 00 151 866, proti povinnej W., bývajúcej v X., pre vymożenie 33,19 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 37 Er 3279/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 11. januára 2012 sp. zn. 18 CoE 746/2010 a uzneseniu Okresného súdu Bratislava II z 9. novembra 2009, č.k. 37 Er 3279/2006-17 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 11. januára 2012 sp. zn. 18 CoE 746/2010 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 9. novembra 2009 č.k. 37 Er 3279/2006-17 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Oprávnená návrhom na vykonanie exekúcie podaným 26. mája 2006 Exekútorskému úradu Bratislava II súdneho exekútora Mgr. Vladimíra Usačeva sa domáhala núteného uspokojenia peňažnej pohľadávky 1 000 Sk (33,19 €) s príslušenstvom na základe exekučného titulu, ktorým bol právoplatný a vykonateľný blok na pokutu nezaplatený na mieste č. H., vydaný Okresným riaditeľstvom PZ Bratislava I 30. marca 2004.

Okresný súd Bratislava II vydal 4. októbra 2006 poverenie číslo 5102 * 021716 na vykonanie exekúcie pre vymożenie 1 000 Sk a trov exekúcie súdnemu exekútorovi Mgr. Vladimírovi Usačevovi.

Okresný súd Bratislava II uznesením z 10. marca 2009 č.k. 37 Er 3279/2006-9 exekúciu podľa § 57 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov (ďalej „Exekučný poriadok“) zastavil z dôvodu straty účinnosti exekučného titulu pre uplynutie trojročnej prekluzívnej lehoty na vykonanie rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok (§ 88 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení zmien a doplnkov).

Okresný súd Bratislava II uznesením z 9. novembra 2009 č.k. 37 Er 3279/06-17 uložil oprávnenej povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi Mgr. Vladimírovi Usačevovi trovy za výkon exekučnej činnosti

vo výške 47,80 € do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Takto rozhodol s poukazom na § 196, § 200 ods. 2 veta prvá Exekučného poriadku a § 14 vyhlášky MS SR č. 288/1995 Z.z. Dospel pritom k záveru, že exekútor si z uvedených dôvodov nesprávne uplatnil 79,67 €.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Bratislave uznesením z 11. januára 2012 sp. zn. 18 CoE 746/2010 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a povinnej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Vychádzal z toho, že k zastaveniu exekúcie nedošlo zavinením povinnej, ale márnym uplynutím času (prekluzívnej lehoty) - ako objektívnej kategórie a nie je preto možné zaviazať na náhradu trov exekúcie povinnú. Zodpovednosť za výsledok exekučného konania má oprávnená, keďže ide o jej procesný neúspech (pohľadávka oprávnenej nebola uspokojená). Preto súd prvého stupňa správne rozhodol, keď zaviazal na zaplatenie trov vzniknutých exekútorovi oprávnenú. Navyše z obsahu spisu vyplýva, že oprávnená sa obrátila na súdneho exekútora s návrhom na vykonanie exekúcie až dva roky po tom, čo tak mohla urobiť po prvýkrát (kedy sa exekučný titul stal vykonateľným), čím podstatne znížila možnosť vymoženia svojej pohľadávky). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu a uzneseniu súdu prvého stupňa (o trovách exekúcie) podal na podnet oprávnenej (za ktorú koná od 1. januára 2013 Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, predtým Krajské riaditeľstvo PZ v Bratislave) mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenia zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie. Namietal, že rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Uviedol, že súd môže uložiť oprávnenému nahradiť nevyhnutné trovy exekúcie podľa § 203 ods. 1, 2 Exekučného poriadku len v prípade, ak dôjde k zastaveniu exekúcie jeho zavinením, alebo z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie. Toto zákonné ustanovenie upravuje výnimku zo zásady zakotvenej v § 197 Exekučného poriadku, podľa ktorého náklady na výkon exekučnej činnosti uhrádza povinný. Použitie tohto ustanovenia prichádza do úvahy iba v prípade splnenia zákonných predpokladov, a to, že exekučné konanie bolo zastavené zavinením oprávneného a existuje príčinná súvislosť medzi zavinením oprávneného a zastavením exekúcie, alebo ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie. Podľa názoru generálneho prokurátora v predmetnej veci nebol splnený žiaden zákonom ustanovený predpoklad, a preto nebol dôvod na použitie uvedenej výnimky. Súd prvého stupňa vôbec nezdôvodnil svoje rozhodnutie zaviazať na náhradu trov exekúcie oprávnenú. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že k zastaveniu exekúcie došlo pre preklúziu, ktorú nezavinila povinná. Zodpovednosť za výsledok exekučného konania má jednoznačne oprávnený. Ustanovenie § 203 Exekučného poriadku rieši vzájomný vzťah súdneho exekútora a oprávneného. Cieľom tejto úpravy je zabezpečiť právo exekútora na náhradu nevyhnutných trov exekúcie v tých prípadoch, v ktorých možnosť uspokojenia na povinnom bola zmarená tým, že došlo k zániku práva oprávneného. Náhradu nevyhnutných trov exekúcie možno uložiť oprávnenému len výnimočne podľa § 203 ods. 2 Exekučného poriadku, ak zastavenie exekúcie zavinil. Pod zavinením oprávneného v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť také porušenie procesných predpisov oprávneným, ktoré má za následok buď neodôvodnený vznik trov exekúcie alebo také jeho konanie, ktoré by spôsobilo zastavenie exekúcie. Podľa názoru generálneho prokurátora, ak márne uplynie prekluzívna lehota na nútený výkon rozhodnutia, povinnému nemožno uložiť povinnosť nahradiť trovy exekúcie súdnemu exekútorovi. Oprávnenému nemožno uložiť povinnosť nahradiť trovy exekúcie súdnemu exekútorovi len preto, že podal návrh na vykonanie exekúcie. Vždy treba skúmať, či oprávnený procesne zavinil zastavenie exekúcie a ak zavinil, aj mieru jeho zavinenia na zastavení exekúcie. Procesné zavinenie oprávneného nemožno bez ďalšieho založiť iba na jeho dispozičnom úkone - podaní návrhu na vykonanie exekúcie. Riziko neúspechu exekúcie musí znášať súdny exekútor v prípade, ak povinnosť nahradiť trovy exekúcie nemožno uložiť povinnému ani oprávnenému. Poukázal na to, že otázkou trov exekúcie sa už niekoľkokrát zaoberal aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. 1226/2008, v ktorom svoj záver opieral o rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Van der Mussele proti Belgicku, v ktorom bolo zdôraznené, že riziká podstupované v súvislosti s výkonom určitej profesie, kam spadá aj riziko neuhradenia odmeny za odvedenú prácu, sú vyvažované výhodami súvisiacimi s touto profesiou.

Oprávnená sa stotožnila s obsahom mimoriadneho dovolania.

Povinná a súdny exekútor sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.) v lehote jedného roka (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnuté uznesenia bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 vetu druhú O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ § 237 O.s.p. (či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdov, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na návrh, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Vady konania v zmysle § 237 O.s.p. generálny prokurátor nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je namietaná, je procesná vada, ktorá, na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Iné vady, okrem väd uvedených v § 237 O.s.p., sú spôsobilým dovolacím dôvodom len za predpokladu, že mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V dovolacom konaní však žiadna takáto vada nevyšla najavo.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvého stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora (i dovolania účastníka) odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval. Dovolateľ vytýka predmetnú vadu pri právnom posúdení veci dôvodne.

Podľa § 196 Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena o daň z pridanej hodnoty.

Podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku, náklady podľa § 196 uhrádza povinný.

Podľa § 200 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie (§ 196). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku. Ak súd rozhodne o zastavení exekúcie, rozhodne aj o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie.

Podľa § 203 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku, ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, znáša ich oprávnený.

Ustanovenia § 196 a § 197 ods. 1 Exekučného poriadku určujú zásadu, že odmenu patriacu súdnemu exekútorovi za výkon exekučnej činnosti, náhradu jeho hotových výdavkov a náhradu za stratu času uhrádza povinný. Len výnimočne, ak dôjde k zastaveniu exekúcie, môže súd uložiť oprávnenému, aby nahradil trovy exekúcie. Ustanovenie § 203 Exekučného poriadku teda umožňuje súdu pri zastavení konania prelomiť zásadu ustanovenú v § 197 ods. 1 Exekučného poriadku, t.j. že náklady súdneho exekútora uhrádza povinný a povinnosť nahradiť trovy exekúcie uložiť oprávnenému. Podmienkou takéhoto postupu je určitá forma procesného zavinenia oprávneného (pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 MCdo 3/2013, 3 MCdo 6/2012, sp. zn. 4 MCdo 11/2008, sp. zn. 5 MCdo 20/2011, 6 MCdo 4/2010, 7 MCdo 2/2013 a ďalšie).

Pod „zavinením“ oprávneného v zmysle vyššie citovaného ustanovenia treba rozumieť iba také porušenie procesných predpisov oprávneným, ktoré má za následok buď neodôvodnený vznik trov exekúcie, alebo také jeho konanie (úkony), ktoré by spôsobilo zastavenie exekúcie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že ak oprávnená podala včas návrh na vykonanie exekúcie, neprichádzalo do úvahy jej procesné zavinenie na zastavení exekúcie z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty, určenej na vykonanie predmetného exekučného titulu. Oprávnená postup exekútora a exekučného súdu a dĺžku exekučného konania (t.j. vykonanie exekučného titulu do uplynutia prekluzívnej lehoty) nemohla ovplyvniť.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenia súdov nižších stupňov (o trovách exekúcie) spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci a že generálny prokurátor dôvodne podal mimoriadne dovolanie, keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj uznesenie okresného súdu o náhrade trov exekúcie zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 a 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (pozri primerane § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.